

Прочетете текста и отговорете на въпросите.

Ожесточената битка за прохода „Шипка“ се води вече втори ден. Августовското слънце е спряло над прохода и пече като нажежена пещ. Въздухът е тежък, задушен, наситен с миризма на барут, кръв и смърт. Българските опълченци стоят по скалите, вперени в гъстите орди отдолу. Устните им са се напукали, езиците – вкоченени и сухи като есенен лист. „Вода! Дайте ни поне капка вода!“ – се носи глух стон сред позициите. Но водата е в дерето, а всеки метър до него се мете от турските куршуми.

Изведнъж, сред градушката от олово, се мярка една крехка, малка фигура. Това е дете – момче на десет години, с окъсано елече и боси нозе. То не държи пушка в ръцете си, а стиска здраво една стара пръстена стомна. „Къде бе, чедо? Върни се, ще те убият!“ – викна му един стар опълченец.

Момчето не отговори. Очите му светеха с решимост, непозната за възрастта му. То беше дошло тук от Габрово, водено от сърцето си, за да помага на братята си. С гъвкави движения малкият юнак се хвърляше надолу по стръмния сипей. Свистяха куршумите над главата му, раздираха въздуха, забиваха се в пръстта. Детето прилягаше, пълзеше между камъните, ставаше пак и бягаше към потока. Не го спираха нито огънят, нито ужасната гледка на падналите по пътя герои. То стигна до водата. Наля стомната, докато куршумите плюсяха по скалите наблизко.

Сега започна най-трудното – обратният път нагоре с тежкия товар под обстрел. Всяка крачка е борба със смъртта, всяко вдишване е молитва за спасение. Малкият доброволец се катери, подхлъзва се, но пази скъпоценната течност. Когато се показва отново на върха, по лицата на войниците изгря надежда. Момчето отиде първо при ранените, чиито превръзки бяха подгизнали от кръв. Подаде стомната на един умиращ руски войник, който едва отвори очи. Войникът пи на малки глътки, а в погледа му се четеше безкрайна благодарност. „Бог да те пази, малък мой братко...“ – прошепна той със сетни сили. Детето не чакаше благодарности. То грабна празната стомна и тръгна пак. Втори път, трети път... Малките крака не усетиха умора в този съдбовен ден.

Слънцето бавно започна да клони на запад, а боят ставаше все по-ожесточен. Опълченците, подкрепени от глътката вода, сякаш намираха нови сили за бой. Те виждаха в това дете символ на самата България – малка, но непокорна.

Вечерта падна над Шипка като тежък, сив покров. Пушките млъкнаха, само вълците виеха някъде далеч в тъмните балкански усой. Намериха момчето заспало зад една голяма скала, близо до „Орлово гнездо“. То спеше дълбок, детски сън, както беше гушнало своята празна, напукана стомна. Лицето му беше изцапано с кал и сажди, но на него грееше тиха усмивка.

Никой не знаеше името му, никой не записа родното му място в летописа. Но историята го запомни като „Малкият родолюбец“, спасителят на върха. Неговият паметник не е от камък или бронз, а е вграден в свободата ни. Защото великите победи се коват не само с куршуми, а и с капки човечност. Шипка остана непревзета, защото и децата станаха мъже в онези дни. А Балканът ще пази вечно спомена за момчето със стомната, което не се уплаши от смъртта.

Сипей – стръмно място покрито с дребни камъни

Усой – сенчесто място

№	Тестови задачи	Точки	Точки
1.	<p>Отговорете с ДА или НЕ според текста, като заградете в кръгче верния отговор.</p> <p>А) Момчето е дошло на прохода Шипка от град Габрово, за да носи вода на защитниците. ДА/НЕ</p> <p>Б) Детето е носило пушка в ръцете си и е участвало в престрелката заедно със старите войници. ДА/НЕ</p> <p>В) Пътят на момчето до изворчето е лесен, но опасен. ДА/НЕ</p> <p>Г) Руският войник благославя малкия водоносец. ДА/НЕ</p> <p>Д) В края на деня Шипка остава непревзета, а малкият родолюбец е намерен заспал със стомната в ръце. ДА/НЕ</p>	L/0/1/2/ 3/4/5	L/0/1/2/ 3/4/5
2.	<p>Определете вида на текста и подчертайте верния отговор.</p> <p>А) Повествование Б) Описание</p> <p>В) Разсъждение Г) Повествование и разсъждение</p>	L/0/1	L/0/1
3.	<p>Озаглавете текста.</p> <p>_____</p>	L/0/1/2	L/0/1/2
4.	<p>Коментирайте в 1–2 изречения следния израз от текста:</p> <p>„Великите победи се коват не само с куршуми, а и с капки човечност“.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1 L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1 L/0/1
5.	<p>Открийте в текста следните тропи. Запишете по един пример за всеки от тях в съответните редове.</p> <p>Сравнение – _____</p> <p>Метафора – _____</p> <p>Олицетворение – _____</p> <p>Епитет – _____</p>	L/0/1/2 /3/4	L/0/1/2 /3/4
6.	<p>А) Намерете в текста и запишете по един синоним на всяка от дадените думи:</p> <p>отново - _____</p> <p>охранява - _____</p> <p>пластични - _____</p> <p>хвана - _____</p> <p>овраг - _____</p>	L/0/1/2 /3/4/5	L/0/1/2 /3/4/5

	Б) Намерете в текста и запишете по един антоним на всяка от дадените думи: бодрост - _____ плитък - _____ изчистено - _____ издишване - _____ звучен _____	L/0/1/2 /3/4/5	L/0/1/2 /3/4/5
7.	Открийте в текста и запишете по един пример на следните глаголни времена: Сегашно време _____ Бъдеще време _____ Минало свършено време _____ Минало несвършено време _____ Минало неопределено време _____ Минало предварително време _____ Бъдеще в миналото време _____	L/0/1/2 /3/4/5/6 /7	L/0/1/2 /3/4/5/6 /7
8.	А) Попълнете празното място, като запишете числото и думата в скобите в правилната им граматична форма. Хвърковатата чета на Бенковски беше съставена от (200 въстаник) _____ В писмото си до комитета той поиска още (5 кон) _____ за куриерите. Платът за знамето беше дълг точно (4 метър). _____ . Б) Попълнете празното място, като изберете подходящата форма на местоимението в скобите. Поздравяваше (всеки / всекиго) _____ с усмивка. Не виждам (никой / никого) _____ на улицата. В) Попълнете празното място, като членувате правилно думата в скобите. Седнах на (стол) _____ в ъгъла. (Нов) _____ учител влезе в класната стая.	L/0/1/2 /3/4/5/6 L/0/1/2 L/0/1/2	L/0/1/2 /3/4/5/6 L/0/1/2 L/0/1/2
9.	Прочетете изречението и определете вида му, като изберете верния отговор от дадените в скобите. Посочете и от колко прости изречения се състои. Вярвам, че всеки човек трябва да знае какво са чувствали героите, които са се борили, за да бъде днес страната ни свободна. _____ (сложно съчинено // сложно съставно // сложно смесено) и се състои от _____ (две // три // четири// пет// шест//седем) прости изречения.	L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1

10.	<p>Препишете изречението, като поправите правописните и пунктуационните грешки.</p> <p>Учителя каза че вчерашния ден беше най трудния за някого ут учениците който не си бяха в къщи и не учиха за възстанието.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L/0/1/2/3/ 4/5/6/7/ 8/9/10	L/0/1/2/3/ 4/5/6/7/ 8/9/10												
11.	<p>Свържете с помощта на стрелки всеки фразеологизъм с неговото значение:</p> <table><tr><td>Обирам си крушите</td><td>захващам се за работа</td></tr><tr><td>Хващам бика за рогата</td><td>никога</td></tr><tr><td>Плюя си на ръцете</td><td>изпитвам страх или вълнение</td></tr><tr><td>Гоня вятъра</td><td>действам решително</td></tr><tr><td>Кожата ми настръхва</td><td>да избягам бързо</td></tr><tr><td>На куково лято</td><td>губя си времето</td></tr></table>	Обирам си крушите	захващам се за работа	Хващам бика за рогата	никога	Плюя си на ръцете	изпитвам страх или вълнение	Гоня вятъра	действам решително	Кожата ми настръхва	да избягам бързо	На куково лято	губя си времето	L/0/1/2 /3/4/5/6	L/0/1/2/ 3/4/5/6
Обирам си крушите	захващам се за работа														
Хващам бика за рогата	никога														
Плюя си на ръцете	изпитвам страх или вълнение														
Гоня вятъра	действам решително														
Кожата ми настръхва	да избягам бързо														
На куково лято	губя си времето														
12.	<p>Посочете автора и жанра на следните произведения:</p> <p>„Моята молитва“ – автор: _____; жанр : _____;</p> <p>„Опълченците на Шипка“ – автор: _____; жанр: _____;</p> <p>„Да се завърнеш в бащината къща“ – автор: _____; жанр: _____;</p> <p>„Молдова“ – автор: _____; жанр: _____;</p> <p>„Кошута“ – автор: _____; жанр: _____;</p> <p>„Немили-недраги“ – автор: _____; жанр: _____.</p>	L/0/1/2 /3/4/5/6 L/0/1/2 /3/4/5/6	L/0/1/2 /3/4/5/6 L/0/1/2 /3/4/5/6												
13.	<p>Подчертайте героите, които са от произведенията на Елин Пелин.</p> <p>Андрешко, Дядо Цоно, бай Ганьо, Лазо, Пена, Илка, Герги, Дядо Матейко, Благолаж, Албена, баба Илийца, дядо Йоцо.</p>	L/0/1/2 /3/4/5	L/0/1/2 /3/4/5												

[illegible]

[illegible]